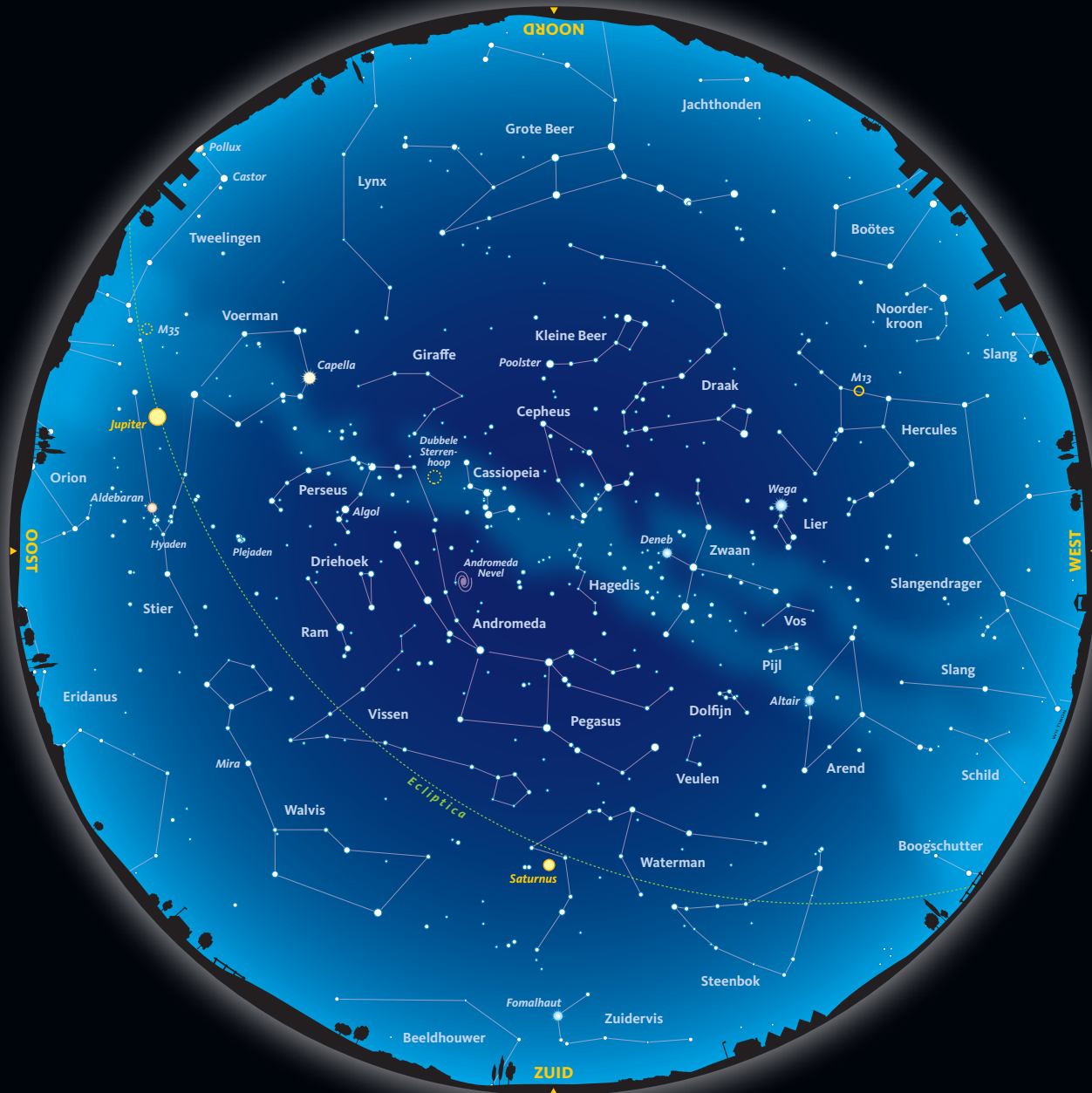

oktober

GOEDE TIMING De Volle Maan boven de Sint-Maartenskerk in Zaltbommel. Chris Biesheuvel was precies op het goede moment op de juiste plek.

2 WO Nieuwe Maan (20.49 uur).
Vandaag is vanuit de Stille Oceaan en vanaf het zuidelijkste deel van Zuid-Amerika een ringvormige zonsverduistering zichtbaar.

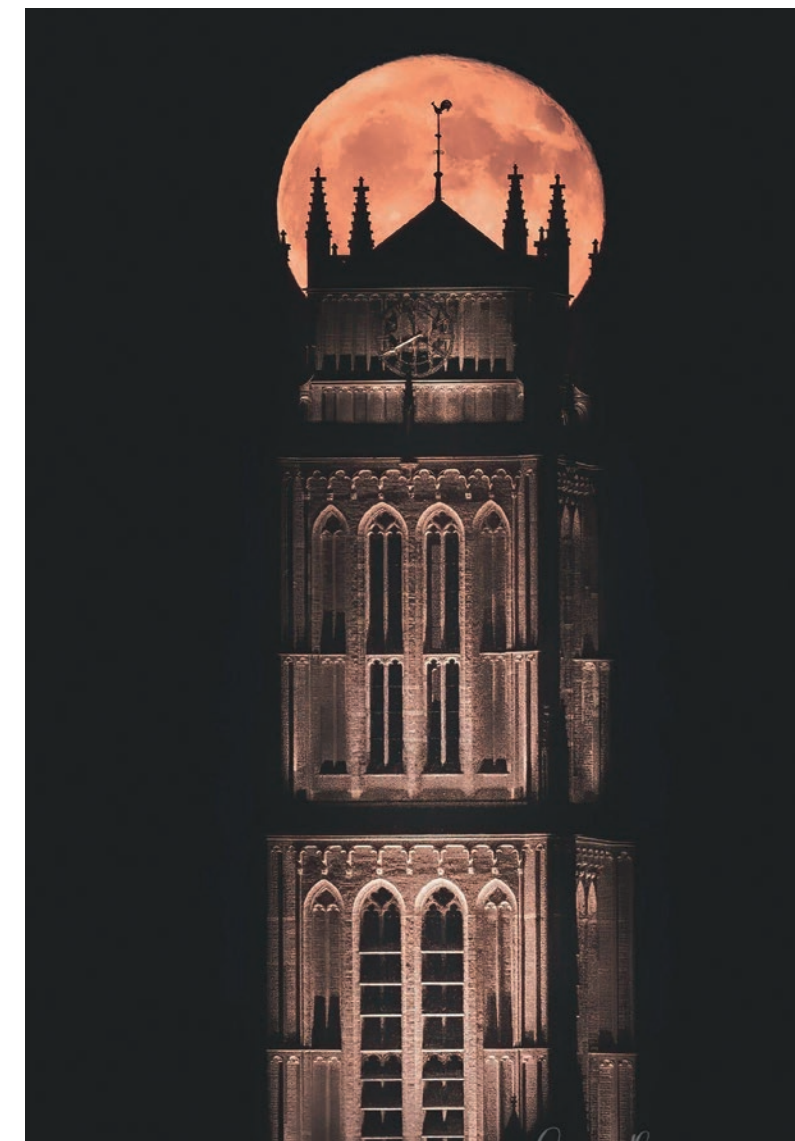
5 ZA Als je een volledig vrij zicht op de zuidwestelijke horizon hebt, kun je proberen om rond het tijdstip van zonsondergang (19.00 uur) de smalle maansikkel te ontwaren, heel laag boven de horizon. Op kleine afstand pal boven de maan moet de planeet Venus zichtbaar zijn; gebruik eventueel een verrekijker om hem te vinden.

7 MA Nauwe samenstand van de maan en de ster Antares in de Schorpioen, links boven de maan. Kijk rond 19.30 uur (als het nog schemert), laag in het zuidwesten, en gebruik eventueel een verrekijker. Op grote afstand rechts van de maan is de planeet Venus zichtbaar.

9 WO Vannacht is het maximum van de Draconiden, een meteorenzwerm met het vluchtpunt in het sterrenbeeld Draak.

10 DO Eerste Kwartier (20.55 uur). Rond 19.30 uur staat de half verlichte maan laag aan de zuidelijke hemel, in het Dierenriemsterrenbeeld Boogschutter.

13 ZO Op grote afstand links van de maan is de planeet Saturnus zichtbaar. Bekijk de wijde samenstand vanaf 19.45 uur, wanneer de twee hemellichamen in het zuidoosten staan.

ZONKALENDER

datum	begin schemering	zon op	zon in zuiden	zon onder	einde schemering
5 oktober	06.35	07.48	13.28	19.07	20.19
10 oktober	06.43	07.56	13.26	18.55	20.08
15 oktober	06.52	08.05	13.25	18.44	19.58
20 oktober	07.00	08.14	13.24	18.34	19.47
25 oktober	07.08	08.23	13.23	18.23	19.38
30 oktober	06.16	07.32	12.23	17.14	18.29

7 OKTOBER
19.30 UUR

Tijdens de avondschemering zie je de ster Antares in de Schorpioen op kleine afstand links boven de maan.

14 MA Zeer nauwe samenstand van de wassende maan en de planeet Saturnus. Rond 20.00 uur zie je de planeet op zeer kleine afstand pal boven de maan, vrij hoog in het zuidoosten. Drie uur later staat het tweetal hoog in het zuiden, en is Saturnus rechts van de maan te zien. Wellicht heb je een verrekijker nodig

om de planeet te onderscheiden in het felle maanlicht.

15 DI Vannacht staat Saturnus op grote afstand rechts van de maan. De wijde samenstand is tot diep in de nacht goed zichtbaar: rond 20.30 uur in het zuidoosten; om 23.30 uur hoog in het zuiden, en rond 02.30 uur (16 oktober) in het zuidwesten.

17 DO Volle Maan (13.26 uur). De vol verlichte maan staat vannacht zo'n 7 procent dicht bij de aarde als gemiddeld, waardoor hij extra fel schijnt. In de volksmond wordt dat een 'supermaan' genoemd. Om 23.30 uur staat de maan hoog in het zuidoosten.

20 ZO Samenstand van de maan en de reuzenplaneet Jupiter, op geruime afstand links onder de maan, in het sterrenbeeld Stier. Om 22.00 uur zie je de twee hemellichamen nog vrij laag in het oostnoordoosten; tegen middernacht staan ze hoog aan de oostelijke hemel.

21 MA Vanavond zie je de heldere planeet Jupiter op vrij grote afstand rechts van de afnemende maan. Kijk tegen middernacht, vrij hoog boven de oostelijke horizon.

22 DI Maximum van de Orioniden, een meteorenzwerm met het vluchtpunt in het sterrenbeeld Orion. Helaas is er betrekkelijk veel storend maanlicht, zodat de zwakste 'vallende sterren' niet zichtbaar zijn. De stofjes

MERCURIUS Niet zichtbaar

VENUS Tijdens de avondschemering, heel laag boven de zuidwestelijke horizon

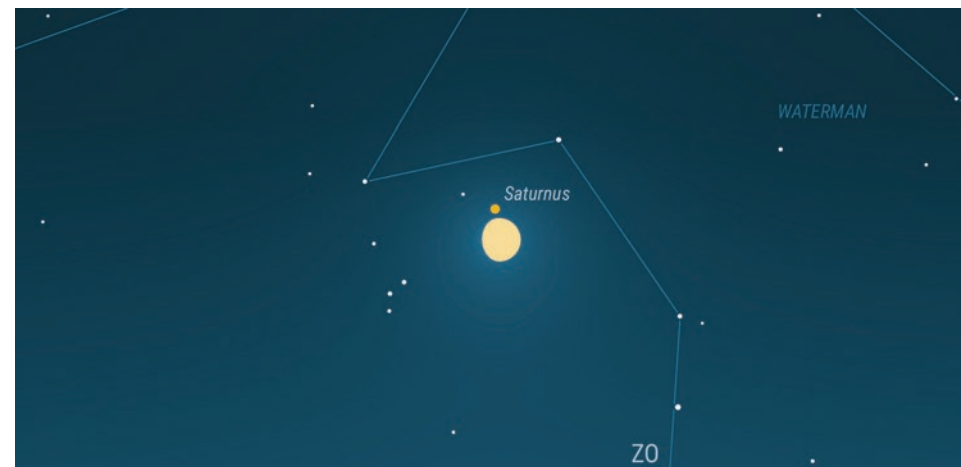
MARS In de tweede helft van de nacht, in het sterrenbeeld Tweelingen

JUPITER Van halverwege de avond tot het eind van de nacht, in het sterrenbeeld Stier

SATURNUS Van het begin van de avond tot diep in de nacht, in het sterrenbeeld Waterman

14 OKTOBER
20.00 UUR

Zeer nauwe samenstand van de maan en de planeet Saturnus, hoog in het zuidoosten.

24 OKTOBER
06.30 UUR

Op kleine afstand rechts onder de maan is de rode planeet Mars zichtbaar.

die je hoog in de aardse dampkring ziet verdampen zijn afkomstig van de beroemde komeet Halley.

23 WO Rond middernacht zie je de maan laag in het noordoosten; op vrij kleine afstand rechts onder de maan is de ronde planeet Mars zichtbaar.

24 DO Laatste Kwartier (10.03 uur). 's Morgens vroeg, rond 06.30 uur, staat de half verlichte maan hoog

aan de zuidelijke hemel. De heldere rode 'ster' die je op kleine afstand rechts onder de maan ziet, is de planeet Mars.

26 ZA Samenstand van de afnemende maan en de heldere ster Regulus in het sterrenbeeld Leeuw, op enige afstand links onder de maan. Bekijk het tweetal vlak voordat de ochtendschemering begint, rond 06.45 uur, heel hoog in het zuidoosten.

27 ZO Vandaag wordt de wintertijd ingevoerd. Om 03.00 uur Midden-Europese Zomertijd (MEZT) gaat de klok één uur achteruit, naar 02.00 uur Midden-Europese Tijd (MET). 's Morgens vroeg, rond 05.45 uur MET, zie je Regulus in de Leeuw op geruime afstand rechts boven de maan, hoog aan de zuidoostelijke hemel.